

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

208862

ผลการใช้กิจกรรมละครบำบัดที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง
ของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

THE EFFECT OF DRAMATHERAPY ON SELF-ESTEEM OF STUDENT
WITH LEARNING DISABILITY

นางสาวนิพนธ์ ประชุมชิต

จิตวิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ. 2553

208862

ผลการใช้กิจกรรมละครบำบัดที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง
ของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

THE EFFECT OF DRAMATHERAPY ON SELF-ESTEEM OF STUDENT
WITH LEARNING DISABILITY

นางสาวชินอนงค์ ประชุมจิต

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ. ๒๕๕๓

ผลการใช้กิจกรรมละครบำบัดที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน
ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

นางสาวชินอนงค์ ประชุมจิต

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนการศึกษาพิเศษ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ. 2553

**THE EFFECT OF DRAMATHERAPY ON SELF-ESTEEM OF STUDENT
WITH LEARNING DISABILITY**

Miss CHINANONG PRACHUMCHIT

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
IN SPECIAL EDUCATION
GRADUATE SCHOOL KHON KAEN UNIVERSITY**

2010

ชินอนงค์ ประชุมจิต. 2553. ผลการใช้กิจกรรมละครบำบัดที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของ
นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอนการศึกษาพิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รศ.รัตนาภรณ์ อัครธรรมรัตน์

บทคัดย่อ

208862

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลการใช้
กิจกรรมละครบำบัดที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ และศึกษา
ความถี่การเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เนื่องมาจากการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ในห้องเรียน
ในระยะก่อน ระหว่างทดลอง และระยะหลังการใช้กิจกรรมละครบำบัด กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียน
ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ของโรงเรียน
สาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) ระดับประถมศึกษา จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้
ในการวิจัยได้แก่ 1) กิจกรรมละครบำบัด 15 ครั้ง 2) แบบบันทึกพฤติกรรมในห้องเรียน และ
3) แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูล
3 ระยะ คือระยะก่อน ระหว่างทดลอง และหลังการดำเนินกิจกรรมละครบำบัด วิเคราะห์ และ
นำเสนอข้อมูลโดยใช้ตารางและแผนภูมิเส้น

ผลวิจัยพบว่า

1. การเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ก่อนและหลังการใช้
กิจกรรมละครบำบัดมีความแตกต่างกัน โดยมีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองหลังการเข้าร่วม
กิจกรรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม แสดงให้เห็นว่าการใช้กิจกรรมละครบำบัดในการวิจัยครั้งนี้
เป็นผลให้นักเรียนมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น
2. พฤติกรรมในห้องเรียนที่ไม่พึงประสงค์ เนื่องมาจากจากการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ
ในห้องเรียน ของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมละครบำบัดมีความ
แตกต่างกัน โดยนักเรียนมีพฤติกรรมในห้องเรียนหลังการเข้าร่วมกิจกรรมลดต่ำลงจากระยะก่อน
เข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

Chinanong Prachumchit. 2010. **The Effect of Dramatherapy on Self-Esteem of Student with Learning Disability**. Master of Education Thesis in Curriculum and Instruction in Special Education, Graduate School, Khon Kaen University

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Rattanaporn Attammarat

ABSTRACT

208862

This study was an experimental research with Single Subject Design. The objectives were to study the effect of dramatherpy on self-esteem of student with learning disability and the frequency of unwanted behaviors due to their low self-esteem in the classroom during the period before trial and after the dramatherapy. The target groups were 3 Prathom Suksa Five students with learning disability in Demonstration school during the first semester of academic year 2009. The instrument of research include 1) 15 session plans of dramatherapy, 2) student's behavior observation form and 3) self-esteem test for children with learning disability. The researcher collected data in 3 periods as before, during the trial and after the treatment then analyzed and presented by tables and line graphs.

The researcher findings found that:

1. Scores of the self-esteem of students with learning disability after the treatment was higher than before treatment demonstrating that treatment could improve the self-esteem of students with learning disability.

2. Unwanted behaviors due to low self-esteem in the classroom of the student with learning disability before and after the treatment were a significant difference. The student unwanted behaviors in class after the treatment decreased from the previous period continually.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์เป็นอย่างดีได้ ด้วยความช่วยเหลือ และการให้คำปรึกษา จากอาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ รัตนาภรณ์ อัครธรรมรัตน์ แนะนำขั้นตอนในการศึกษา รายวิชาวิทยานิพนธ์ การวางแผนการศึกษา การออกแบบกระบวนการศึกษาทดลอง สนับสนุนและ เปิดโอกาสให้ได้รับทุนในการศึกษาวิจัย ตลอดจนการเขียนบทความวิชาการเพื่อนำเสนอ ผลงานวิจัย การตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.นীরวรรณ พรหมชุม และรองศาสตราจารย์ ดร.นิศย์ บุญงามคง ในทุกความกรุณาช่วยเหลือ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ กระบวนการการศึกษาทดลองที่ถูกต้องตามหลักการวิจัย การตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง อย่างละเอียดถี่ถ้วน ตลอดจนคำแนะนำการจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใน ความกรุณาของท่านทั้งสองเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ปนัดดา ญวนกระโทก ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ดร.เจษฎา กิตติสุนทร สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และคุณกนกนิตย์ อารยศิริกุล ที่ให้ความช่วยเหลือ ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่อง และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับ เครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงทอง อ่อนจำรัส ผู้อำนวยการ โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) และอาจารย์พุทธชาติ ชุมแวงวาปี อาจารย์ประจำชั้น ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลศึกษาทดลองโดยตลอด

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่กลุ่มงานบริการวิชาการและบริการการศึกษา สำหรับ ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ

ขอขอบพระคุณคณาจารย์และเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการสอน การศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นทุกท่าน พี่ น้อง เพื่อนๆทุกคน ที่ให้ คำแนะนำ ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจตลอดมา

สุดท้ายนี้ผลอันจะเป็นประโยชน์ ความดีงามทั้งปวงที่เกิดขึ้นจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ขอมอบแด่คุณพ่อธีรนิจ ประชุมจิต และคุณแม่เมฆิกานต์ บุญเสนอที่เคารพยิ่ง และหากมี ข้อบกพร่องประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับด้วยความขอขมา

ชินอนงค์ ประชุมจิต

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
3. ขอบเขตของการวิจัย	5
4. นิยามศัพท์เฉพาะ	6
5. ประโยชน์ที่ได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
1. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้	9
2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง	19
3. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการละคร และละครบำบัด	31
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
5. กรอบแนวคิดในการวิจัย	43
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	44
1. รูปแบบการวิจัย	44
2. กลุ่มเป้าหมาย	44
3. ตัวแปรที่ศึกษา	45
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	45
5. ขั้นตอนในการสร้างและหาคูณภาพของเครื่องมือ	45
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล	50
7. การวิเคราะห์ข้อมูล	51

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
1. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลคะแนนจากแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมละครบำบัด	52
2. การแสดงความถี่ของการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เนื่องมาจาก การเห็นคุณค่าในตนเองต่ำในห้องเรียน	60
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	70
1. รูปแบบการวิจัย	70
2. วัตถุประสงค์	70
3. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย	70
4. ตัวแปรที่ศึกษา	70
5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	71
6. การดำเนินการทดลอง	71
7. การวิเคราะห์ข้อมูล	71
8. สรุปผลการวิจัย	71
9. การอภิปรายผล	73
10. ข้อเสนอแนะ	75
บรรณานุกรม	77
ภาคผนวก	84
ภาคผนวก ก แผนการจัดกิจกรรมละครบำบัด	85
ภาคผนวก ข แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับนักเรียน ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้	145
ภาคผนวก ค แบบบันทึกพฤติกรรมในห้องเรียน	149
ภาคผนวก ง ดัชนีค่าความสอดคล้อง	151

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงลักษณะและพฤติกรรมของบุคคลที่มีการที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงและต่ำ	27
ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลคะแนนจากแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ก.	53
ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลคะแนนจากแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ข.	55
ตารางที่ 4 แสดงข้อมูลคะแนนจากแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ค.	57
ตารางที่ 5 แสดงภาพรวมข้อมูลคะแนนจากแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมละครบำบัด	59
ตารางที่ 6 แสดงความถี่พฤติกรรมในห้องเรียนที่แสดงออกถึงการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ตลอดการทดลอง 3 ระยะ	63
ตารางที่ 7 ดัชนีความสอดคล้องของแบบบันทึกพฤติกรรมในห้องเรียน	152
ตารางที่ 8 ดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้	153
ตารางที่ 9 ดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดกิจกรรมละครบำบัด	155

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แสดงรูปแบบกิจกรรมละครบำบัด	39
ภาพที่ 2 แสดงรูปแบบการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว (Single Subject Design) แบบ A-B-A	44
ภาพที่ 3 แสดงจำนวนความถี่รวมของพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ค. ทั้ง 3 ระยะเวลา	60
ภาพที่ 4 แสดงจำนวนความถี่รวมของพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ข. ทั้ง 3 ระยะเวลา	61
ภาพที่ 5 แสดงจำนวนความถี่รวมของพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ค. ทั้ง 3 ระยะเวลา	62